

Wprowadzenie

Czym jest filozofia? Potocznie filozofia jest postrzegana jako odległe od życia, abstrakcyjne i zarazem niezrozumiałe rozważania dotyczące problemów wykraczających poza obszar zwyczajnych zainteresowań większości ludzi. Warto jednak zauważyć, iż wszyscy mamy jakieś poglądy filozoficzne, niezależnie od tego, czy sobie to uświadamiamy, czy nie, a termin *filozofia* pojawia się wielokrotnie w rozmowach dotyczących najzwyklejszych spraw dnia codziennego.

Filozofia niewątpliwie wymyka się jednoznacznym definicjom i prostym klasyfikacjom. Samo pojęcie *filozofia* pochodzi od dwóch greckich słów *phileo*, czyli „lubie” oraz *sophia*, czyli „mądrość”, znaczy więc tyle, co **umiłowanie mądrości**. Filozofia jako aktywność intelektualna jest owocem „zdziwienia się światem”, który nas otacza, jest próbą podjęcia podstawowych kwestii dotyczących tego, co może budzić wątpliwości. A zatem jest to rodzaj myślenia o pytaniach pewnego typu.

Czym wyróżniają się owe pytania filozoficzne? Najogólniej można powiedzieć, iż dotyczą one spraw podstawowych dla każdego człowieka. Pytania typu: Czy świat istniał zawsze, czy też został stworzony? Czy istnieje Bóg? Czy człowiek posiada nieśmiertelną duszę? Co stanowi istotę człowieczeństwa? Co to jest dobro? Co to jest prawda? Co to jest piękno? Czym jest wiedza? Czym jest moralność? Co to jest wolność i odpowiedzialność? — są właśnie przykładami pytań filozoficznych. Z łatwością możemy też spostrzec, iż są to pytania często zadawane przez ludzi niezajmujących się na co dzień filozofią.

Podstawowe problemy filozoficzne bywają podejmowane na gruncie sztuki, literatury czy doktryn religijnych. Filozoficzne myślenie o świecie wyróżnia jednak konstruktywny krytycyzm, czyli badanie wszelkich „za” i „przeciw”, a przede wszystkim stosowanie logicznych argumentacji.

Właściwie „filozofować” możemy na każdy temat. Istnieje jednak tradycyjny podział obszarów refleksji filozoficznej. Jednym z najważniejszych jest metafizyka (ontologia), czyli ogólna teoria bytu. Na gruncie metafizyki rozważane są problemy dotyczące rzeczywistości, które wykraczają poza granice zagadnień możliwych do badania metodami naukowymi.

W takiej perspektywie do metafizyki zaliczyć możemy: filozofię przyrody, czyli kosmologię, teologię, czyli naukę o Bogu, psychologię, czyli naukę o duszy, czy też filozofię umysłu badającą relację umysł–ciało, osobową tożsamość i świadomość.

Kolejne działy filozofii to: epistemologia, czyli teoria poznania, aksjologia, czyli ogólna teoria wartości, etyka, czyli nauka o moralności, estetyka — dawniej nauka o pięknie oraz przeżyciach z nim związanych, dzisiaj nauka o sztuce i wytworach artystycznych, a także logika, na gruncie której bada się ogólne struktury poprawnego rozumowania oraz dobrej argumentacji. Współcześnie jako autonomiczne obszary refleksji filozoficznej można wymienić jeszcze filozofię języka, filozofię nauk społecznych, filozofię polityczną czy filozofię prawa.

Filozofia nie musi być jednak postrzegana jedynie jako dyscyplina akademicka. Może być także traktowana jako sposób myślenia i komunikowania się w obrębie otaczającego nas świata.